



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 36/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], v čase podania sťažnosti v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 40/2018 z 22. augusta 2018 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2018 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), v čase podania sťažnosti v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „ústav“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 40/2018 z 22. augusta 2018 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v čase podania sťažnosti nachádza v nápravno-výchovnom ústave. Rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6 T 8/2014 z 24. júna 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ uznaný vinným z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2. písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 2 To 76/2014 z 22. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu tak, že ho čiastočne zrušil a uznal sťažovateľa za vinného z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2. písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie z 13. novembra 2017, v ktorom poukazoval na naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa svojím uznesením sp. zn. 3 Tdo 40/2018 z 22. augusta 2018 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti najvyššiemu súdu vyčíta, že sa nedostatočne vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré v dovolaní uvádzal, osobitne však s námietkou absencie poučenia sťažovateľa v zmysle § 257 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ ďalej namietol, že v jeho trestnom konaní sa vyskytli procesné vady, ktoré mali negatívny dopad na konečné rozhodnutie vo veci, pričom tieto neboli odstránené ani rozsudkom odvolacieho súdu. V konkrétnosti sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol:

*„Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 11. marca 23014 na OS. Námestovo (č.l. 568) vyplýva, že obvinený potom, čo mu bolo umožnené urobiť predsedníčkou senátu vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 trestného poriadku, viedol, že využíva svoje právo a nechce urobiť žiadne z vyhlásení. Vzhľadom na túto skutočnosť, mal najvyšší súd za to, že okresný súd dodržal procesný postup upravená v ustanovení § 257 trestného poriadku. S uvedeným tvrdením nemožno súhlasiť, túto úvahu najvyššieho súdu označujem ako nepreskúmateľnú. Zo zápisnice je zrejmé výlučne to, že súd mi umožnil spraviť vyhlásenie ako aj to, že nechcem urobiť žiadne vyhlásenie. Nemožno ale zároveň konštatovať, že som bol poučený zákonom predpokladaným spôsobom, keďže mám za to, že je značný rozdiel medzi poučením a umožnením... Mám za to, že dovolací súd sa s mojimi námietkami nevysporiadal tak, aby jeho rozhodnutie (a teda aj odôvodnenie rozhodnutia) mohlo byť označené za rozhodnutie súladné s článkom 46 ods. 1 ústavy SR, resp. s článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru...“*

5. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

*„1) Základné právo priznané sťažovateľovi čl. 46 ods. 1 Ústavy a ľudské právo priznané podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 3Tdo/40/2018 porušené bolo.*

*2) Ústavný súd SR podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.08.2019, sp. zn. 3Tdo/40/2018 zrušuje a Najvyššiemu súdu SR prikazuje, aby vo veci opätovne konal a rozhodol.*

*3) Ústavný súd SR podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR priznáva sťažovateľovi za porušenie jeho základného práva primerané finančné zadostučinenie vo výške =10 000,- eur (slovom desaťtisíc eur). Najvyšší súdu SR je povinný vyplatiť finančné zadostučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu SR v sídle Ústavného súdu SR na účet sťažovateľa.“*

## II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

11. Ústavný súd môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

12. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať postup najvyššieho súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatnil. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu, resp. jeho postupom a obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

13. Ústavný súd poukazuje na pomerne komplexné a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom dovolací súd okrem iného uviedol: *«Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku. Pokiaľ tomu tak nie je, a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť. Dovolací súd skúmal najskôr naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371*

ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. či zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu... Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach... Dovolací súd po preštudovaní spisového materiálu nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného [REDAKOVANÉ] na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa pojednávani a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval... Záverom sa k tejto námietke obvineného žiada poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.»

14. Vo vzťahu k namietanej absencii poučenia sťažovateľa podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd vo svojom uznesení ďalej uvádza: „Ani táto námietka obvineného nie je opodstatnená. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 11. marca 2014 na Okresnom súde Námestovo (č. l. 568) vyplýva, že obvinený potom, čo mu bolo umožnené urobiť predsedníčkou senátu vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku, uviedol, že využíva svoje právo a nechce urobiť žiadne z vyhlásení. Vzhľadom na túto skutočnosť najvyšší súd má za to, že okresný súd dodržal procesný postup upravený v ustanovení § 257 Trestného poriadku. Nad rámec uvedeného najvyšší súd uvádza, že zápisnicu vo všeobecnosti možno označiť ako písomný záznam, ktorý má zákonom predpísané náležitosti a ktorého účelom je osvedčenie vykonania konkrétneho procesného

*úkonu a zachytenie jeho priebehu. Zákonodarca, prihliadnuc na tento účel na rôznu časovú a obsahovú náročnosť jednotlivých úkonov, neformuloval potrebu doslovného zachytenia jeho priebehu, ale naopak, vyslovil požiadavku na jeho stručnosť a výstižnosť. Predmetná zápisnica o hlavnom pojednávaní z 11. marca 2014 obsahuje všetky zákonné náležitosti a splňa uvedené požiadavky. Dovolaciemu súdu nedá podotknúť, že v priebehu konania mal obvinený zabezpečenú obhajobu (osobu znalú práva), ktorá sa na úkone zúčastnila. Vytýkaný nedostatok napriek tomu nebol ani v odvolacom konaní namietaný. Uplatnené námietky sa preto javia ako formalistické a účelové s ohľadom na podaný mimoriadny opravný prostriedok.“*

15. Podľa názoru ústavného súdu závery najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, predčasné, arbitrárne, resp. za také, ktoré by odporovali podstate a zmyslu aplikovaných právnych noriem. Skutočnosť, že najvyšší súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľa vyjadreným v dovolaní a vyslovil právny názor, s ktorým sťažovateľ nesúhlasí, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným už ani preto, lebo ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, právny názor najvyššieho súdu by mohol nahradiť iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 2/06).

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2019